

Beyin salınımları ve bağlanırlık

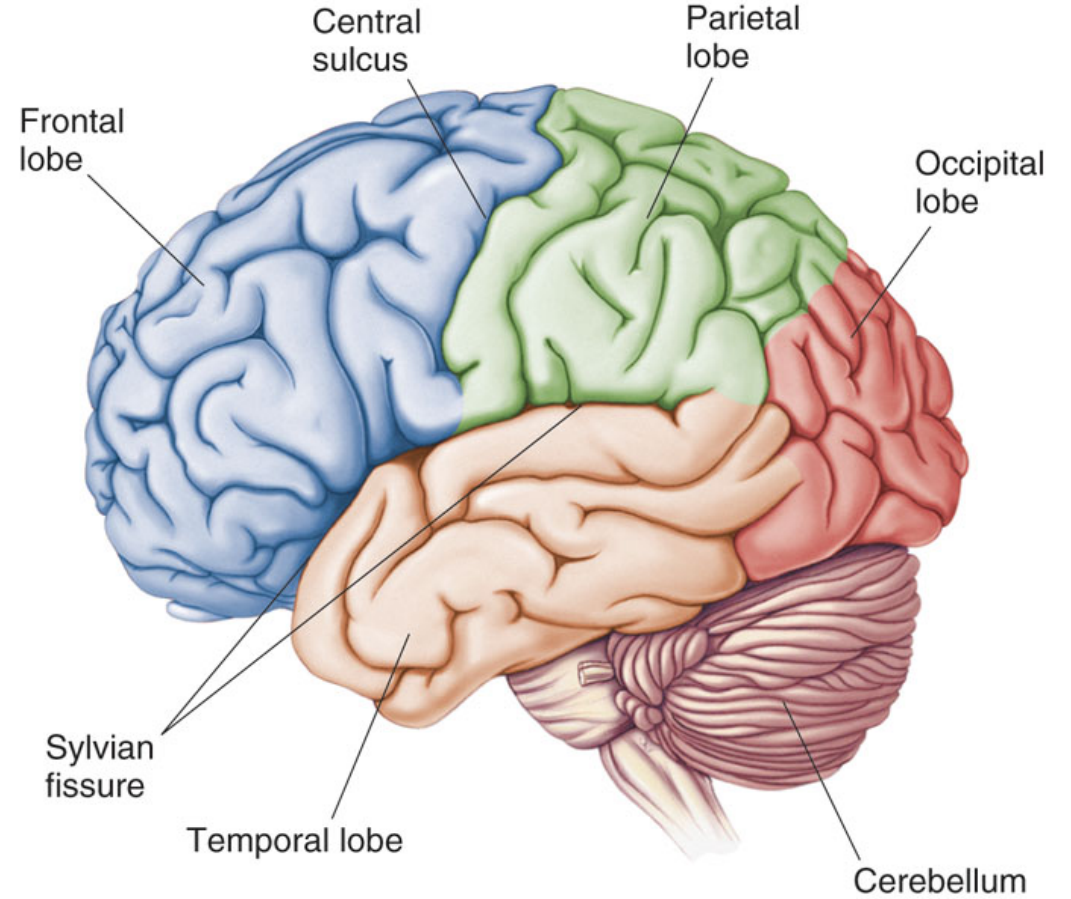
FF seminerleri

Tolga Esat Özkurt

09/11/12

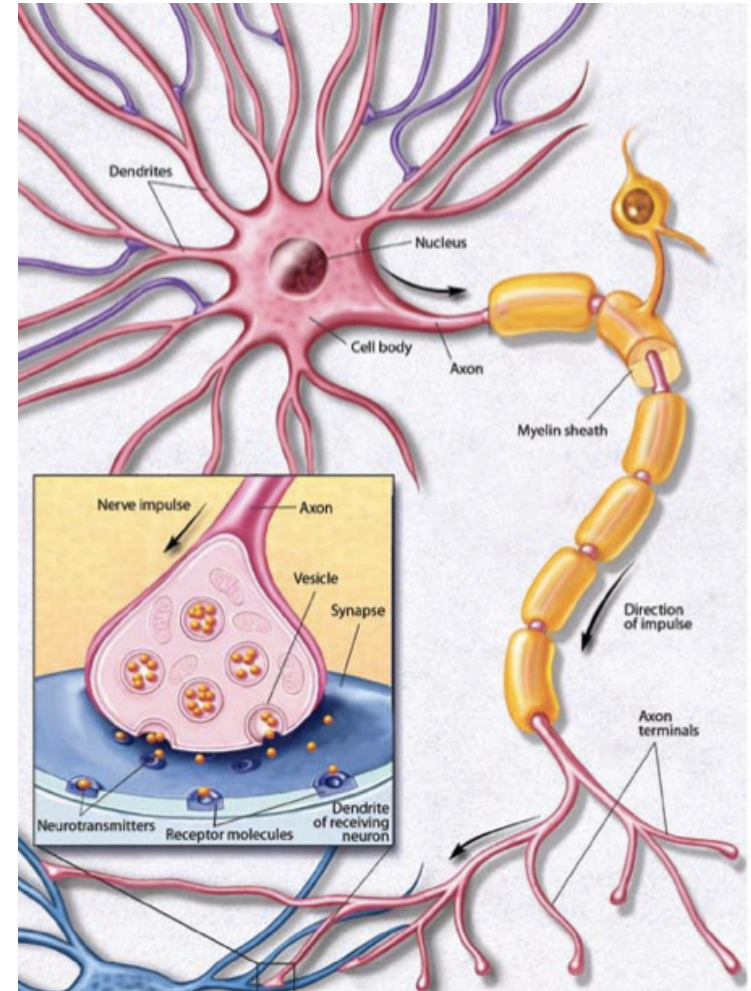
İnsan beyni

- Yetişkinler için 1300-1400 gram (~ vücudun 50'de 1'i), enerjinin ise 1/5'ini tüketiyor
- 100 milyar nöron
- Nöronlar: beynin işlemci birimleri

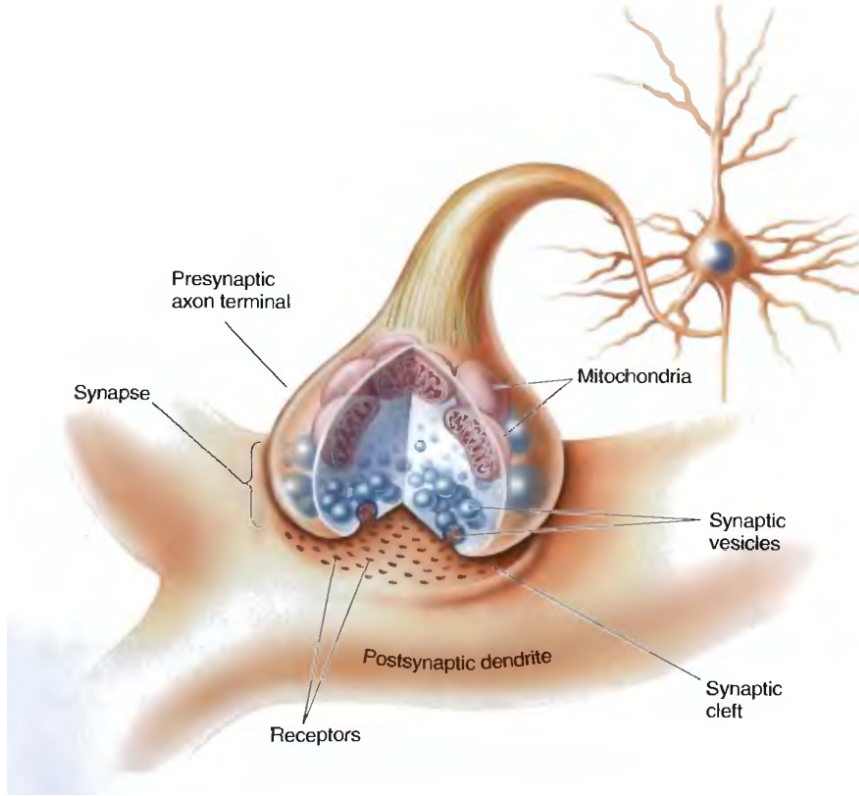

Nöron

- Soma: Çekirdeği barındırır ve metabolik mekanizmayı düzenler
- Akson: Nöral iletiyi (mesajı) bir nörondan diğerlerine dağıtır
- Dendritler: Nöronun iletiyi alan antenleri

Sinaps

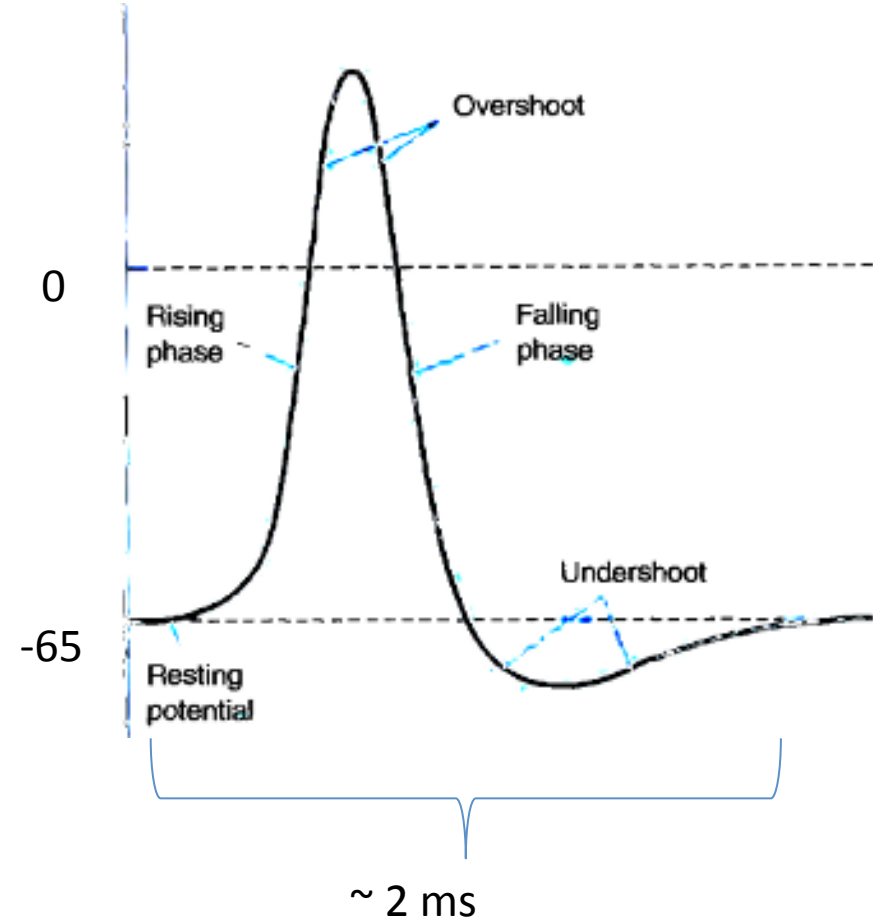
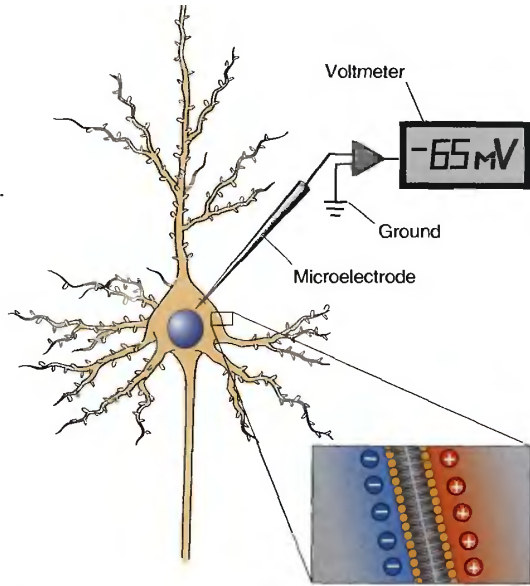
Nöronların temasa geçtikleri boşluklar (Yunanca: *birbirine bağlanmak*)

Presinaps: Akson (çoğunlukla)

Postsinaps: Dendrit ve soma

Nöronların aktivasyonu (Nöronal etkinlik)

- Nöronlar arası bilgi alışverişi “aksiyon potansiteli” (AP) ile gerçekleşir
- AP: Nöronun “normalde” negatif potansiyelde, bunun milisaniyelik değişimleri

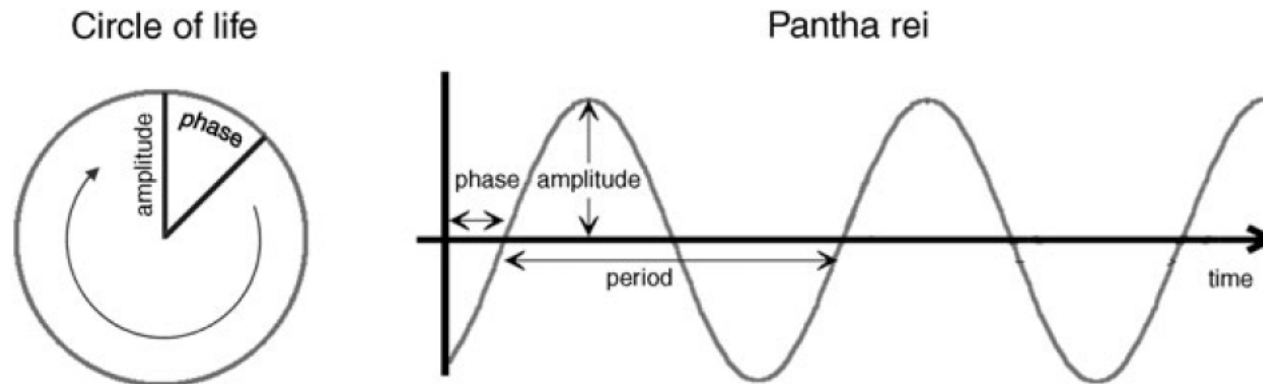
Salınımlar

- Peryodik doğa: güneşin doğuşu ve batışı
- Salınımlar (osilasyonlar) tekerrür eden değişimleri ifade ederler

Ritmik beyin

- Salınımlar beynin makroskopik ölçekte gözlenen en temel özelliklerinden biridir

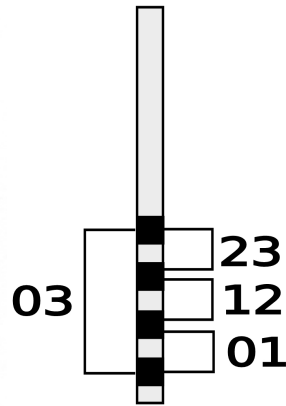
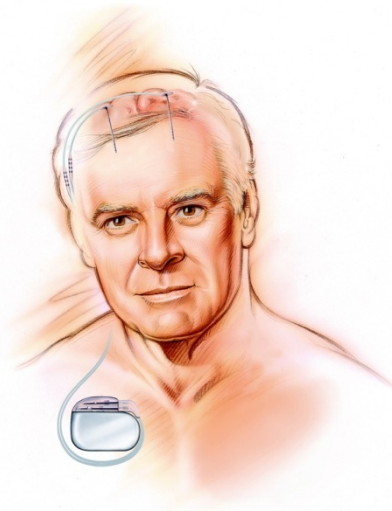

Buzsaki, *Rythms of the Brain*, 2006

Salınımları nasıl belirleriz?

- Zamanda yüksek çözünürlüklü nörogörüntüleme teknikleri
- EEG, MEG, iEEG, LFP vs.

LFP

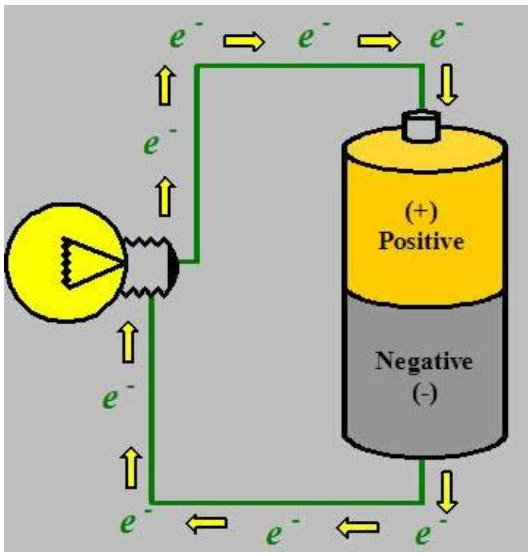

MEG
(306 Elekta Neuromag)

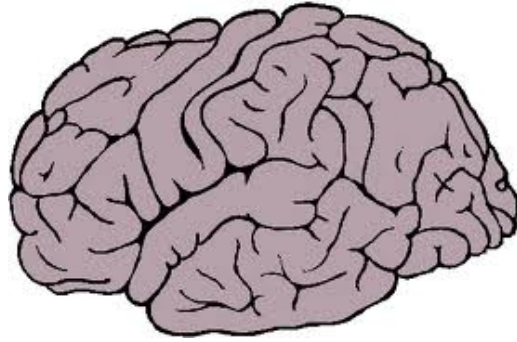

Electro

Encaphalo

Graphy

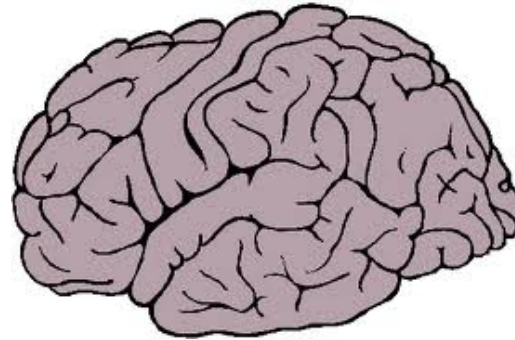

= ? EEG

Magneto

Encaphalo

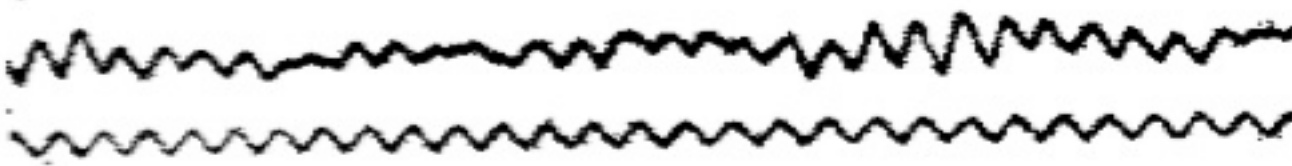
Graphy

= ?MEG

Beyin salınımlarının ilk ölçümleri

- Hans Berger beyinler arasında elektromanyetik dalgalar aracılığıyla haberleşme olacağını sanıp, ilk EEG (elektroensefalografi) ölçümlerini gerçekleştirdi
- Bulguları ancak 1929'da yayınlayabildi

Salınımların kökeni

Aksiyon potansiyeller – Nöral ateşleme

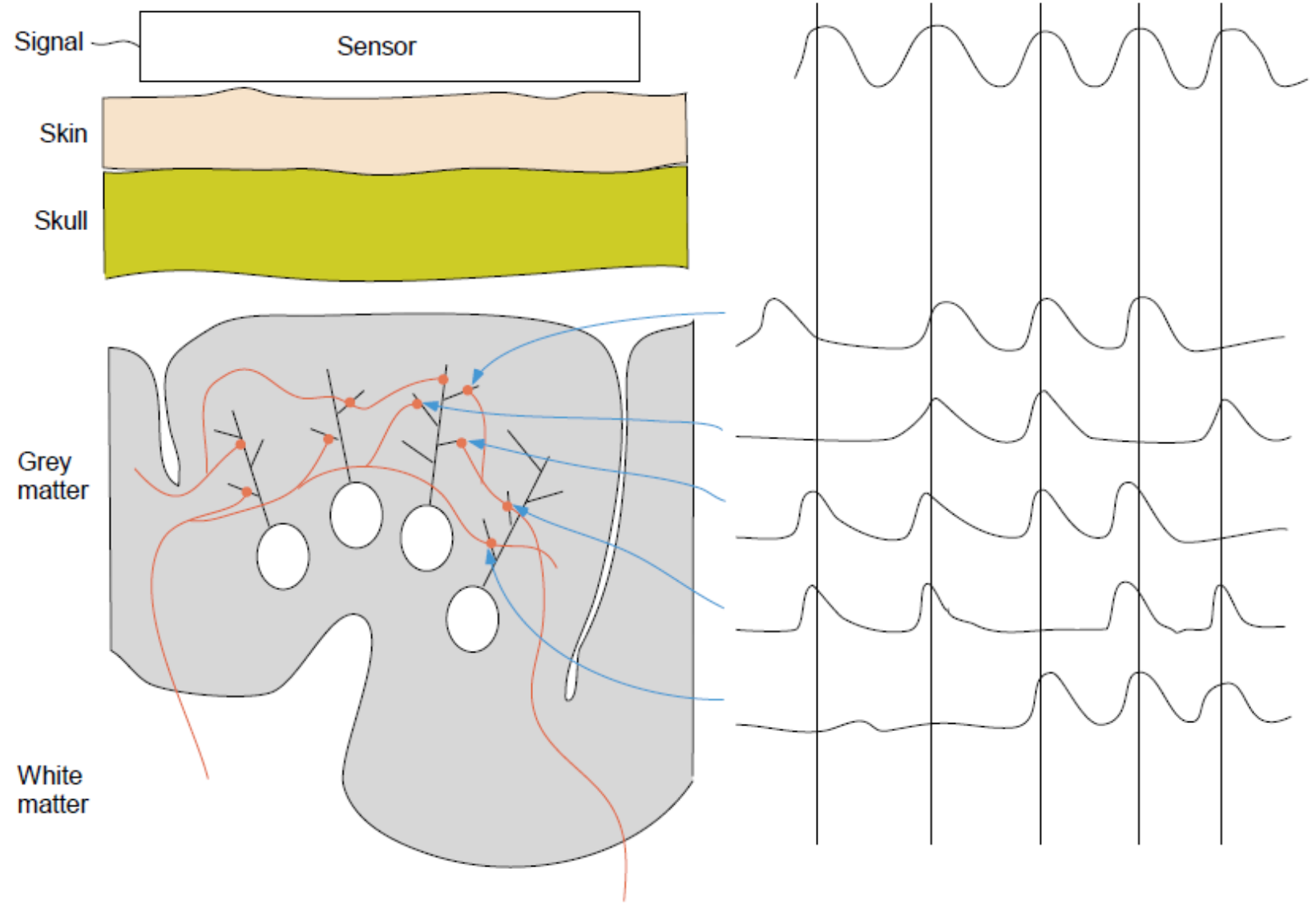
Uyarıcı / Baskılayıcı Postsinaptik Potansiyeller (PSP)

Nöronların mekansal ortalaması

Yerel Alan Potansiyelleri - EEG / MEG sensor

Oostenveld, 2009

Salınımların işlevi

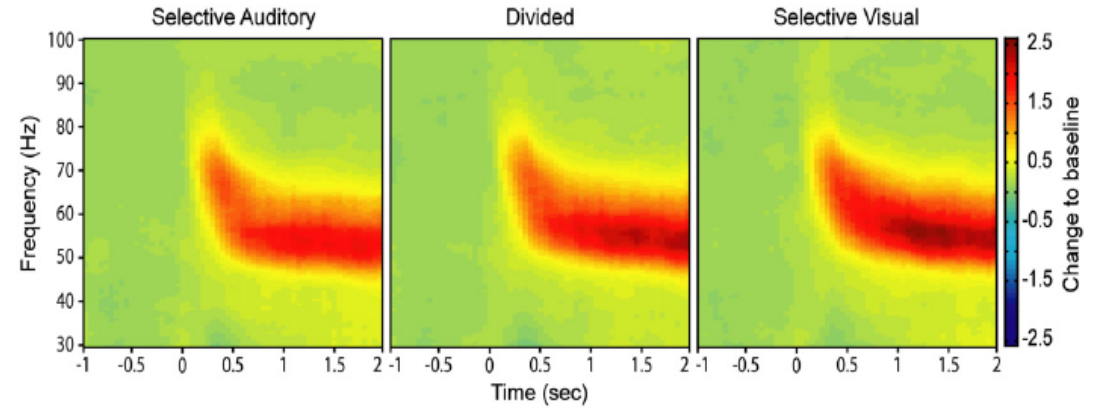
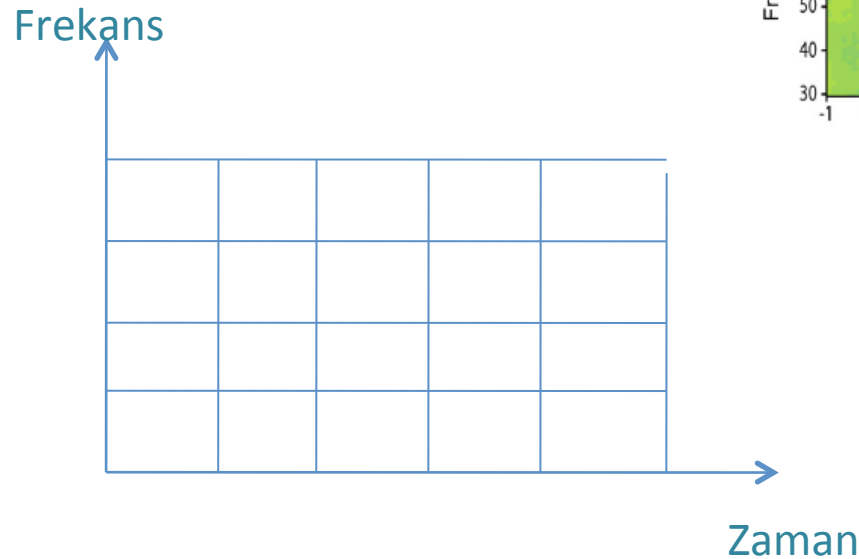
- Diyalektik ilişki:
  - Nöral etkinlik → PSP → Salınımlar
  - Salınımlar → Nöral etkinlik koordinasyonu

İzgesel-zamansal-mekansal boyut

- EEG ve MEG sinyalleri beyni 3 boyutta değerlendirebilmemize olanak sağlıyor:
  - İzgesel (spectral): Beyin etkinliği hangi frekanslarda gerçekleşiyor? → salınım bantları (alfa, beta, gama, vs.)
  - Zamansal (temporal) → Aktivite tam olarak ne zamanda başlayıp sona eriyor?
  - Mekansal (spatial): Beyin nerede aktive oluyor?

İzge-zaman analizi

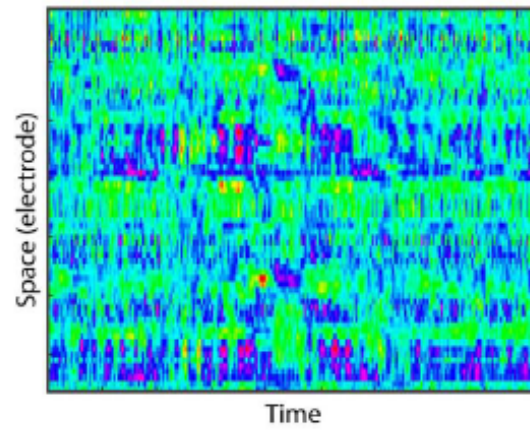
- Zamana bağlı izge değişimini (bir frekans bileşenindeki güç) hesapla

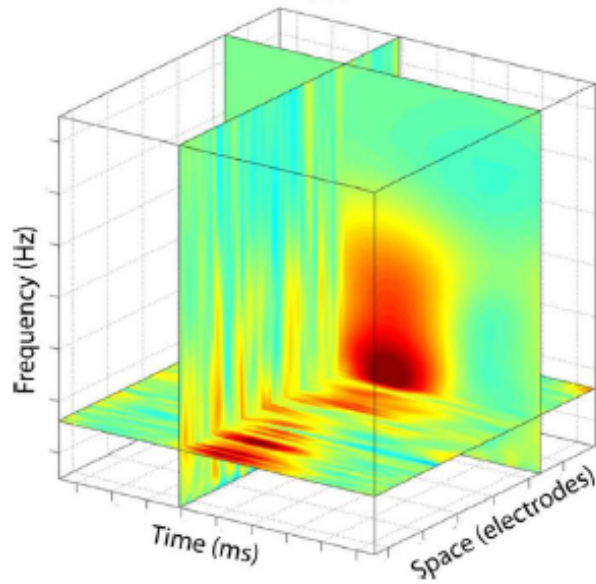
Kahlbrock et al., 2011

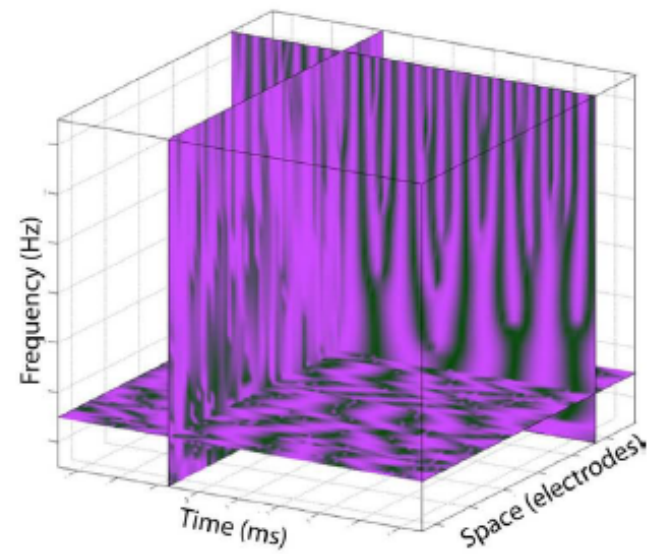
A "Raw" EEG

B Power

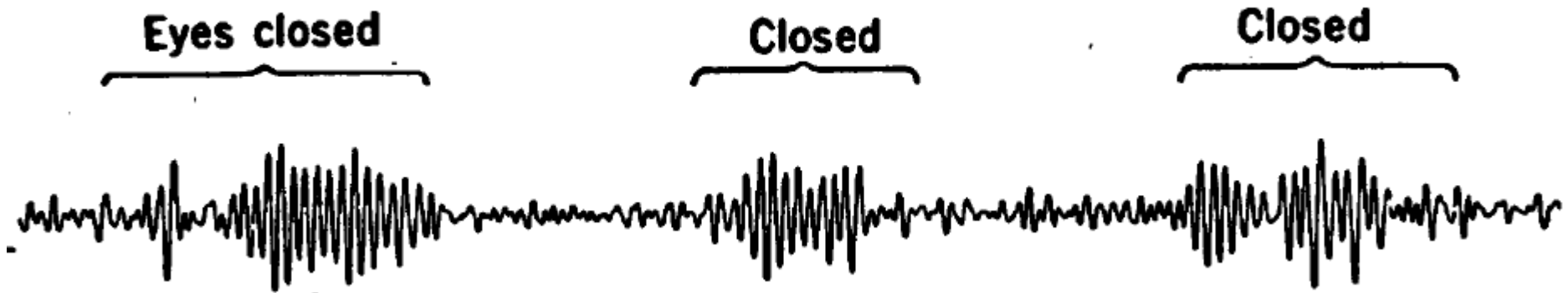
C Phase

Cohen, 2010

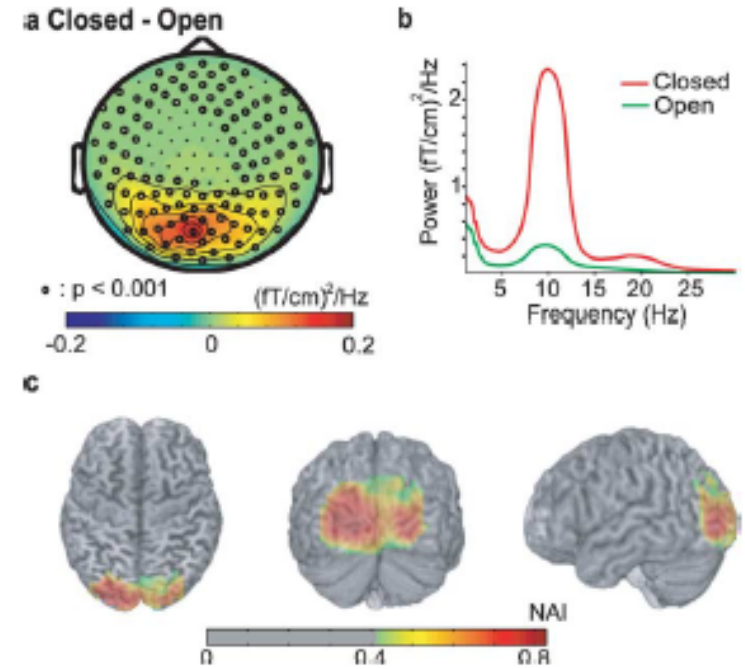
Beyin salınımlarının ilk ölçümleri

- Berger geniş ve saniye'de yaklaşık 10 adet bulunan dalgalara “alfa” olarak tanımladı (1929)
- Daha az genlikte, ama daha sık gördüğü dalgalar ise beta ismini aldı

Alfa salınımları (alfa bandı)

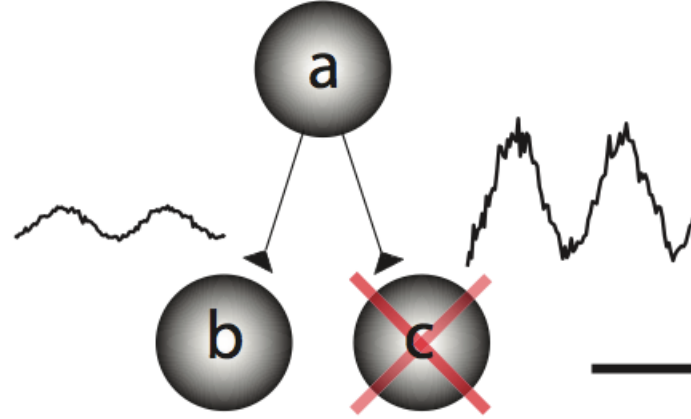
- Alfa salınımları spontane olarak mevcut
- Uzun zamandır sadece bir tür “yan ürün” ya da arkaplan gürültüsü olduğu düşünülürdü
- Şimdilerde beyinde önemli işlevleri temsil ettiği gösteriliyor : *inhibisyon kapısı*

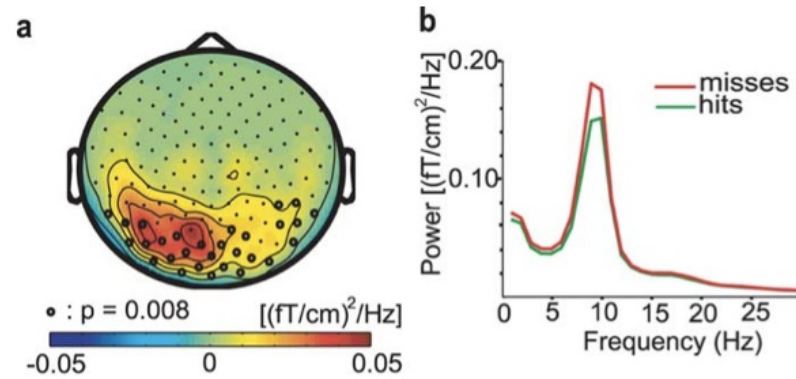
van Dijk et al., 2008

Aktif inhibisyon

- Komplike bir dünyada, konsanstre (görsel, duysal, tensel vs.) algı için onun haricindeki algı kapılarını kapatmamız gerekir
- Alfa bu noktada kilit rol oynuyor

Jensen ve Mazaheri, 2010

van Dijk et al., 2008

Uyaran öncesi alfa etkinliği görsel performansınızı öngörebiliyor

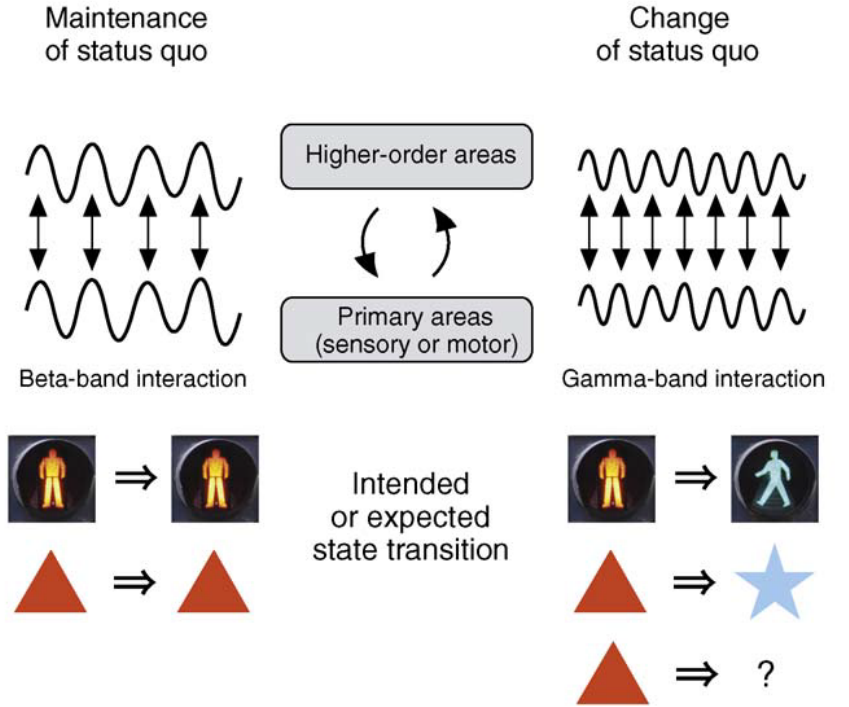
Beta bandı salınımları

Berger tarafından alfa'da yüksek frekanslı salınımlar olarak belirlenip, isimlendirildi

Frekans aralığı: 13-30 Hz

Motor fonksiyonlarla ilişkili

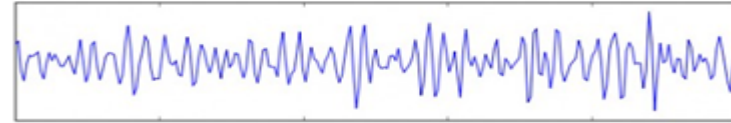
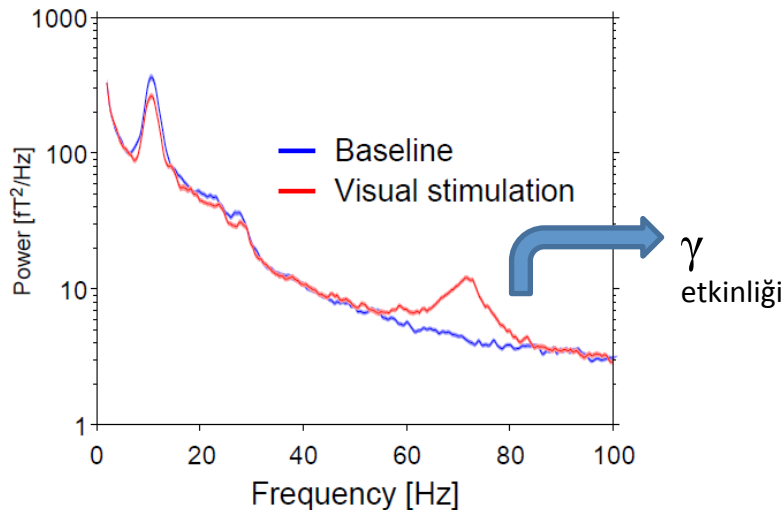
Yakın zamanlarda statükoyu korumak için bir işlev taşıdığına dair önermeler ve çalışmalar yapıldı

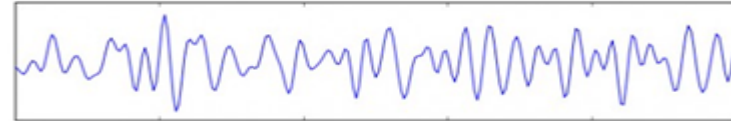
Engels ve Fries, 2010

Diğer salınım bantları

- Delta (0.5-3.5 Hz): uyku sırasında baskın ve öğrenme-ödül sistemi ile ilişkili
- Teta (4-7 Hz): işleyen bellekle, duygusal uyarım ve korku koşullanması ile ilişkili
- Gama (> 30 Hz): bağlanım, dikkat, motor hareket hazırlığı ve bellek temsili
- Çok yüksek frekanslı salınımlar: (100-600 Hz): Epilepside ve motor bozukluklarda

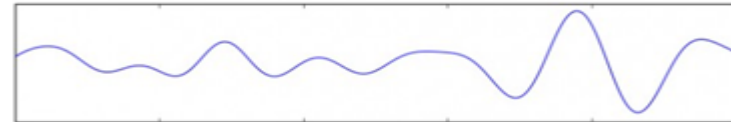
Gamma: 30-100+ Hz

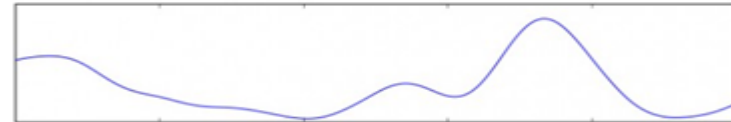
Beta: 12-30 Hz

Alpha: 8-12 Hz

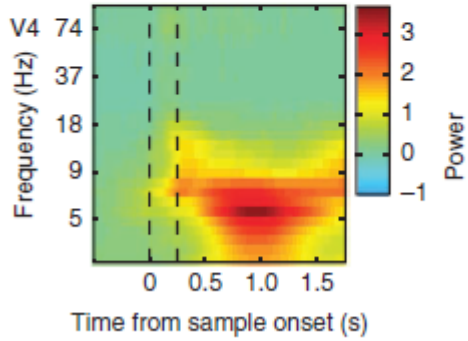
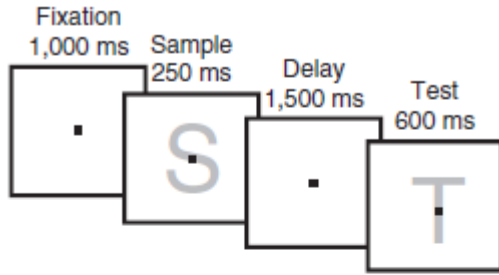

Theta: 4-7 Hz

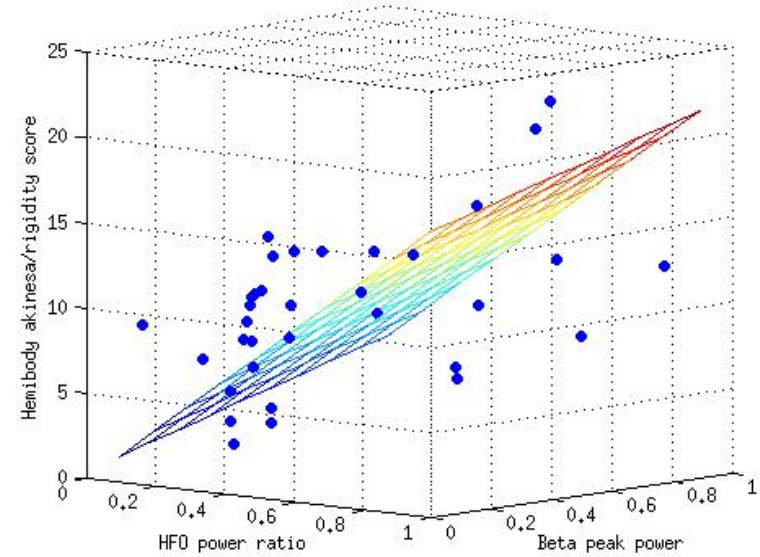
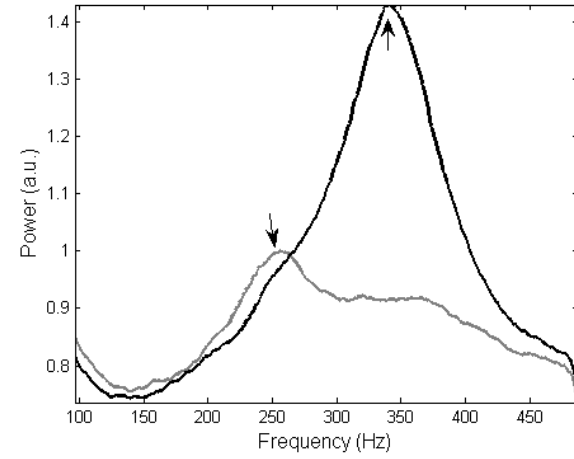

Delta: 0-4 Hz

<http://psychedelic-information-theory.com>

Teta dalgaları ve işleyen bellek
Liebe et al., 2012

Yüksek frekanslı osilasyonlar ve
Motor performansla ilişkisi
Özkurt et al., 2012

Bağlanırlık

- Senkronizasyon:
Aynı zamanlarda ya da belli faz farklarında iki farklı yerdeki nöral topluluğun salınımlar üzerinden birlikte alışması
- Bir orkestra olarak beyin: Őef kim?

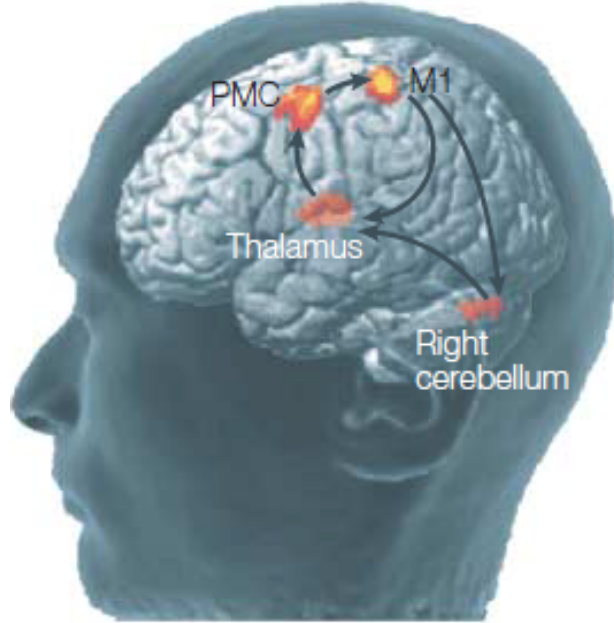

Jerbi., 2010

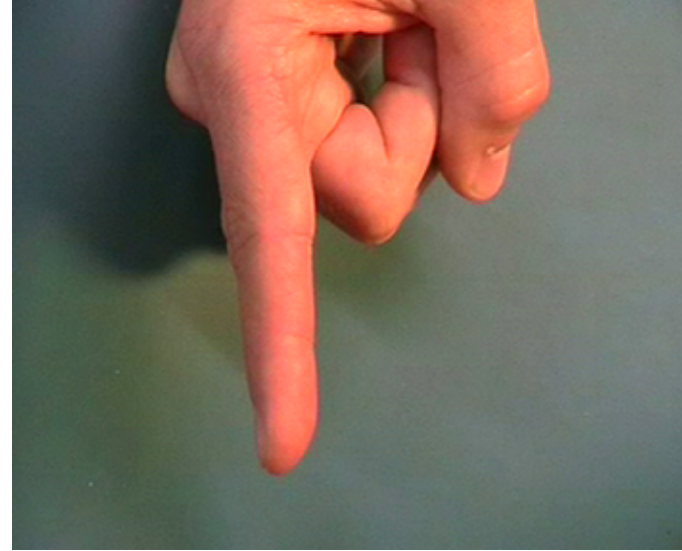
Bağlanırlık ölçütleri

Faz-faz (uyumluluk, faz senkronizasyonu)

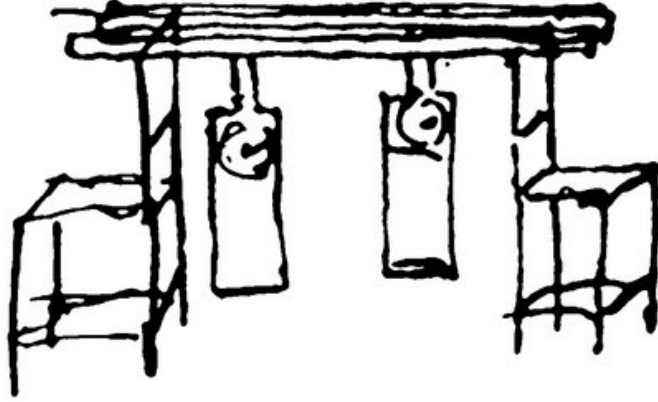

Schnitzler and Gross, 2005

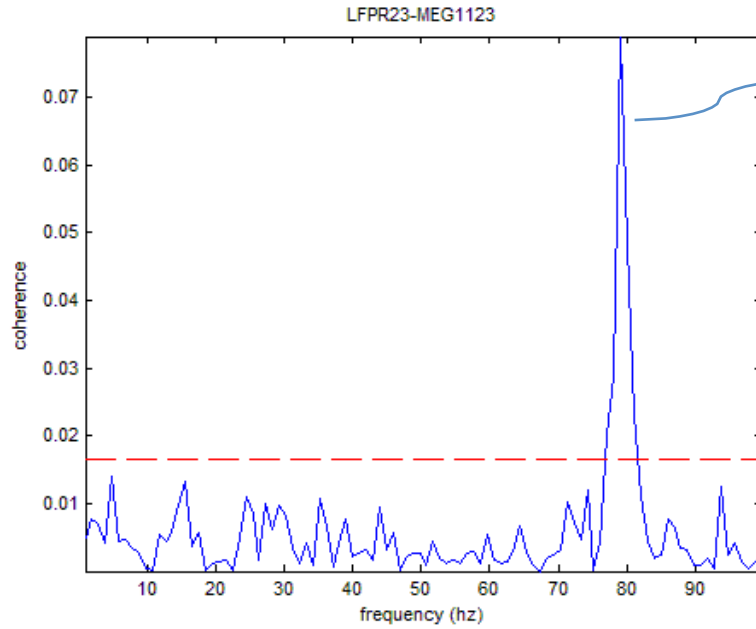
6–9 Hz arası beyinin farklı farklı motor bölgeler arası uyumluluk

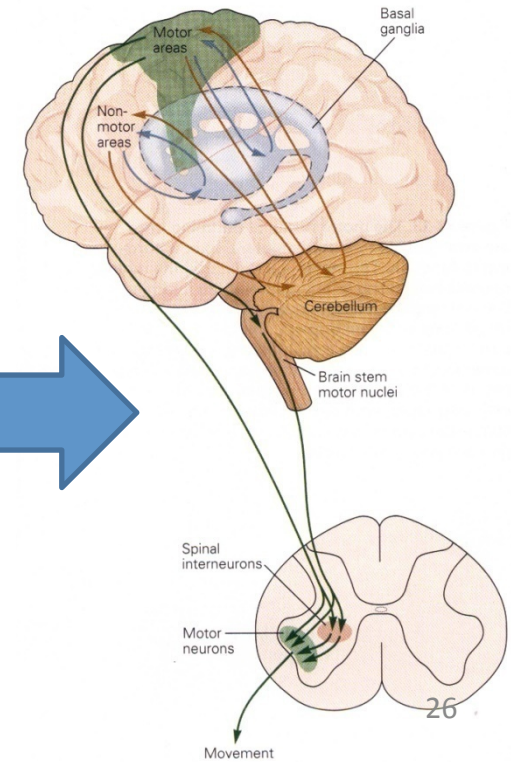
Uyumluluk

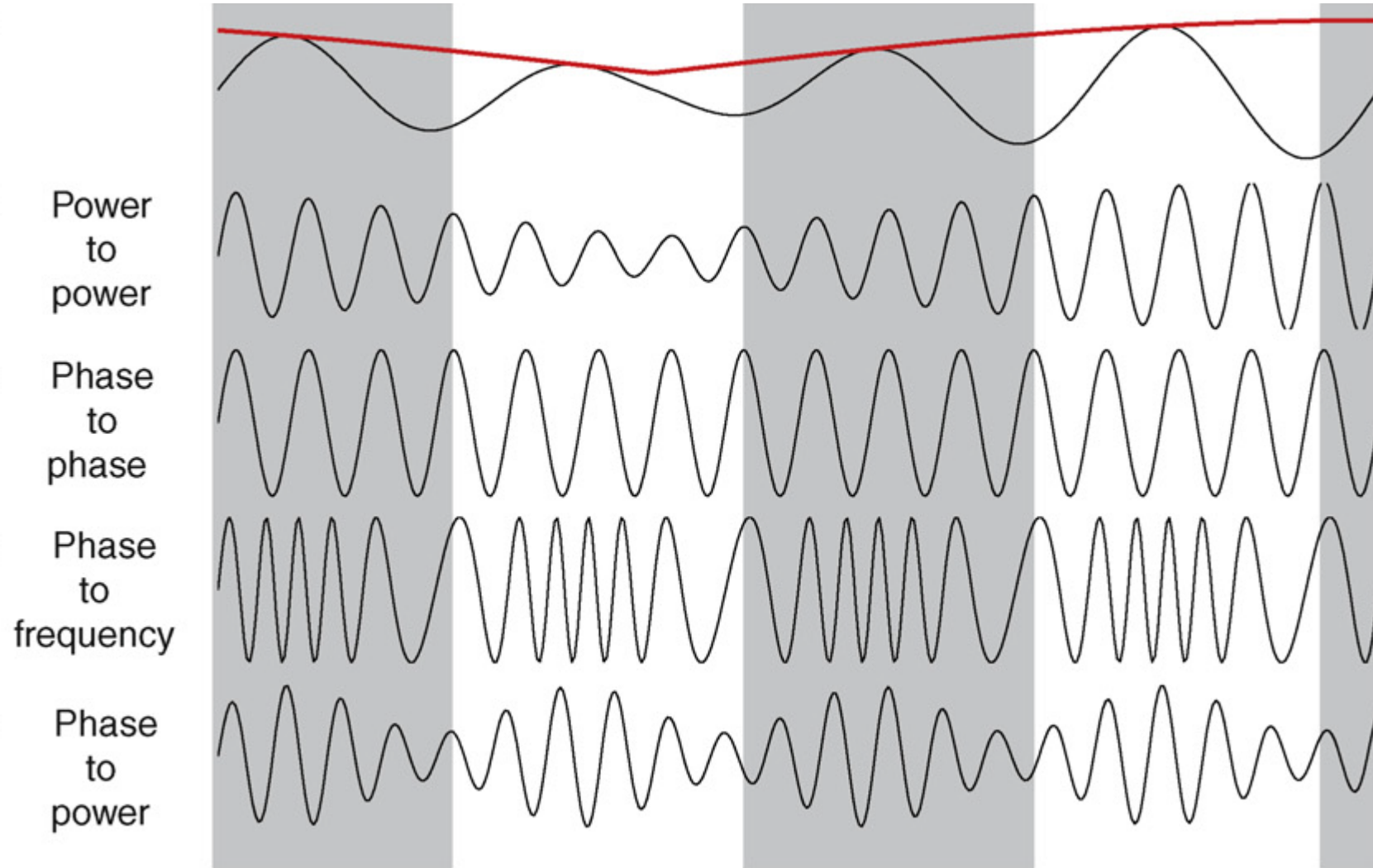
Huygens'in sarkacı (1673)

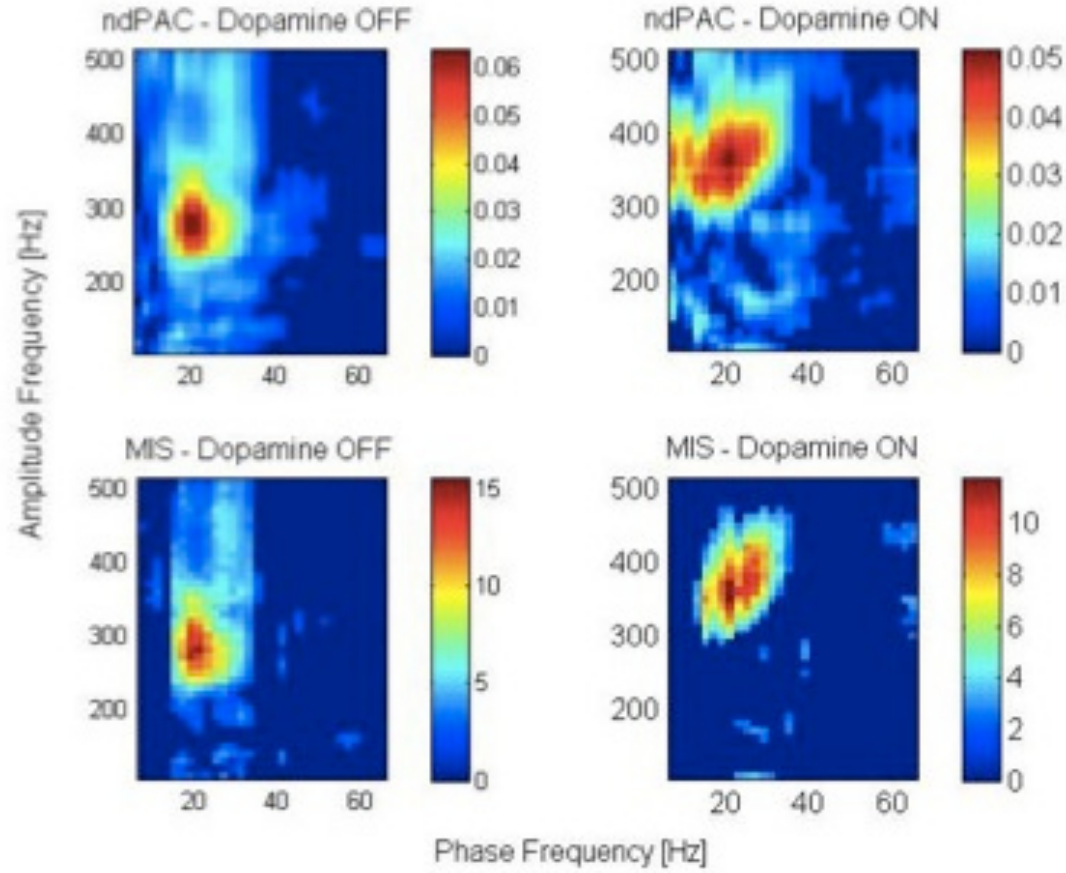

80 Hz'de uyumluluk kortikal-alkortikal bölgeler arası (gama bandı)

Beyinde başka tür bağılanlıklar da mevcut...

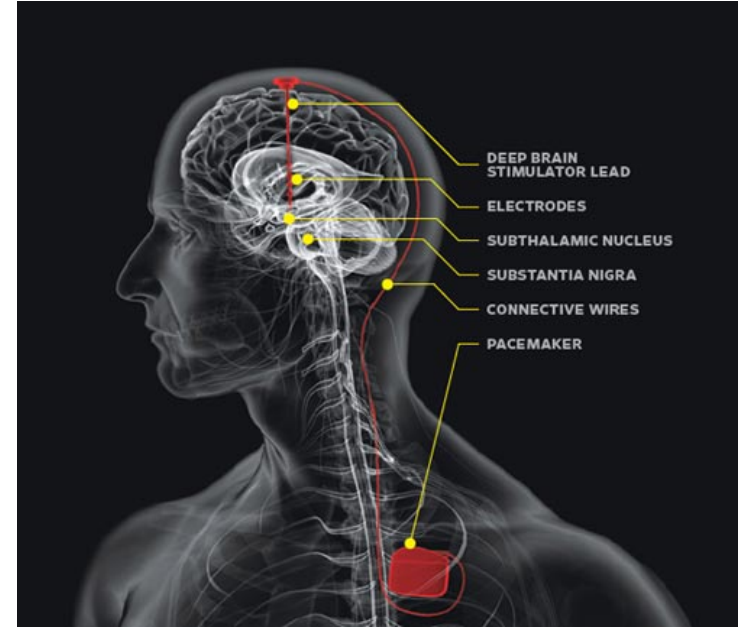

Özkurt et al., 2012
Korteksaltı yapılarda dopamin alımına bağlı
genlik-genlik bağlanırlıkları

Salınımlar ne işe yararlar?

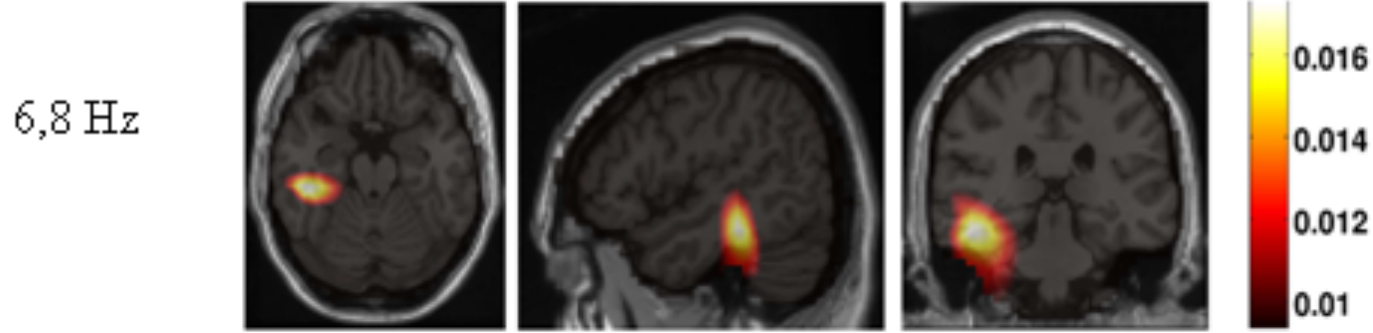
- En önemlisi beyin mekanizmalarını anlamaya...
- Nöral bozukluklarda doğru ve kontrollü müdahaleye imkan tanır
- Dışarıdan manyetik ve elektriksel uyarılar
- Herhangi bir performans belirlenimi ya da dikkat yoğunluğunu ölçmek için
- Beyin-bilgisayar arayüzlerinin tasarımı
- Örneğin, “derin beyin uyarımı” hangi parametrelerle (frekans aralığı, genlik, nöral bölge, vs.) nerelere uygulandığında efektif sonuçlar verip, semptomları azaltır sorusunu cevaplamak için...

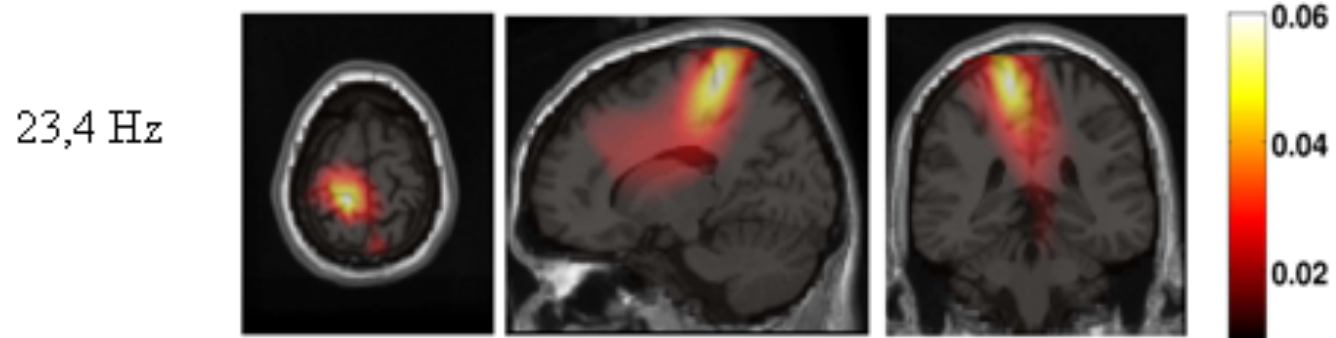
http://biomed.brown.edu/Courses/BI108/BI108_2008_Groups/group07/Parkinsons.html

Temporal bölgelerde alfa uyumluluđu

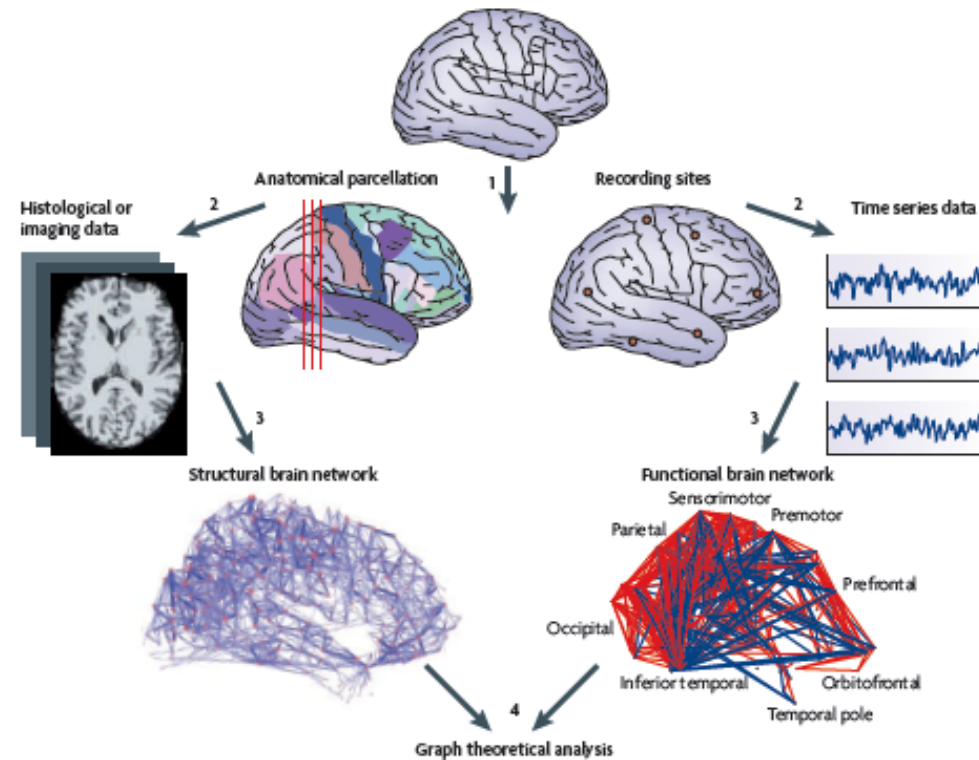

Motor bölgelerde beta uyumluluđu

Hirschmann, Özkurt, et al. 2011

Brain is also a “network”

Bullmore and Sporns, 2009

Teşekkürler...

Ayrıntılar için ilgili dersin web sitesindeki notlara bakabilirsiniz:

<http://www.tolgaesat.com/meegclass2.htm>